

Մենք, ընտանյալաբար, այս ամենուն վրա կը սյնեք մեր ազգային շահերու տեսակէտներու: Յոյսի հեռավարակեր մը իսկ չենք կրնար մտրել: Երեսօրթանական ժողովին մէջ արեւելին խորհրդական պ. Քըրքին յայտարարուհինները նոյն իսկ իրենց պաշտօնական լուսանահին մէջ ցոյց կուտան, թէ ինչ է Հաստատան ժխտակ ճիտա: Պ. Քըրքն բացարձակ յստան, թէ չէ կարող Հայաստանի կայսրութիւնը ր պահով իրապազելը: Հշտ միծ է տրեւտող տառապանքը, թէ և միւս կողմէն ալ մոտորըը սկսած է թիչ մը չունչ առնել: Վերին ղեպըրերուն մէջ յանցաւոր պաշտօնեանները առաջուցլած են ու անոնց տեղ եկողները կը նման աւելի ճանդարտ կացուցթիւն մը տաջրել: Յիշատակութեան արժանի է, որ Թոքաթի արարողը ղեպէն ի վեր, քրիստոնեաներու մ կազմակերպված յարձակում տեղի չունեւ: Ընդարձակ և սահմանի մէջ: Ինչպէս տեսնուի այս քանի մը տողերէն, պ. Քըրքն ինքն ալ կընդունի, թէ յարձակումը տեղի ունեցած Ընդարձակ սահմանի մէջ: Չքսէր, քարըրը դադրած են, այլ Ընդարձակ Հասթի մէջ չեն դործադրվր: Պարզ խօսելով, նշանակէ՛ երը մարդ մը պիտի այրեն, փոխակ մէյլէ կրակը նետել լինցներու դայն, լատեն կամացիկ կամացիկ, քչիկ քչիկ այրելով: Քըրքն միանգամայն կը յայտարարէ, թէ դած տարի պետութիւններէն պահանջված անորոգումներու ծրարիրը (?) դործարուան դրվել է, բայց արդիւնըր դոնացուցիչ եէ թէ այլ այդ մասին չի կրնար բան մը դիւր: Քրիստոնեանները պէտք եղած համեմալան թլալ տտիկանութեան և ժանտարմալանութեան մէջ տանվիր են, բայց փորձըր դոնացուցիչ չէ եղած և Հշտ պարագայներու մէջ րըր իրենը են, որ հրաժարած են:—Պ.

Վերջին սակայն չի բացատրեր, թէ ինչու հայերը կը հրաժարին: Պէտք է որ իրենք հոգան իրենց պաշտօնին վերաբերող զգեստի, զէնքի, ձիու ծախքերը. ամսական չեն ստանար, և ամեն տեսակ տառապանք ու դաժնութիւն կը կրեն, որոնց համար մանրամասն տեղեկութիւնները լեցված են ամենուս քով:

Մեզի ամենէն չբարեկամ համարվող պետութեան ներկայացուցչին լեզուն իսկ ոչ մէկ յուսատու բառ կարողանալէ: Կացութիւնն զուրկէ այնքան ծանր է, որքան երբէք չէ եղած մեր ազգային կեանքի պատմութեան մէջ: Մաղթենք, որ մեր պատասխանատու իշխանութիւնը, զբաղմունքն է Կ. Պոլսոյ պատրիարքարանը, կարող ըլլայ խոհական աշակերտութեամբ անցնել այս լըտանքներով լեցուն ժամանակը: Թեքտա տալիսապը անցնենք առանց նորանոր աճող արհեստատեղիներու, որոնք ալ մեզի ուժաւորող պիտի ընեն, ու կարենանք որ մը հանգիստ չնշու և մեր կորուստները դարմանել:

ԱՐՏԱՌԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—«Times» լրագրի Պարիզի թղթակիցը յայտնում է, որ սուրբման, պատարաստականութիւն յայտնելով նշանաւոր բէֆօրմներ չնորհել հրապարակ է երկրաւոր թիւրքերին դադարեցնել իրանց պրօպագանդան: Մուրաբէյ յայտնել է, որ երկրաւոր թիւրքերի կուսակցութիւնը չաւանան է ընդունել այդ ժամանակաւոր հաշտութիւնը: Մուրաբէյ, հաւատարմով սուրբմանին, համաձայնեց վերադառնալ Կ. Պոլս:

—Թիւրք կառավարութիւնը, ակնաւ չը դնելով պետութիւններ ըստըններին, Կրեաթի նահանգաւոր նշանակեց Զաւադ-փաշային Սափայն Կրեաթում գտնվող եւրօպական հիւպատոսները և ծովայինները այցելութիւն չը տուն նրան, որովհետեւ նահանգաւոր չեն ձանաչում նրան: Միւս կողմից հաղորդում են և այն անհատաւր լուրը, թէ Կրեաթի քրիստոնեաները հեռադրով յայտնել են թիւրք կառավարութեան իրանց զօհոնակութիւնը Զաւադ-փաշային նշանակման առթիւ: Նրանք ասում են, որ Կրեաթի պիտի ընկնի կամ Անգլիայի և կամ Ռուսաստանի ձեռքը, ուստի իրանք, քրիստոնեաները, աւելի լաւ են համարում մնալ թիւրքերի իշխանութեան տակ: Այս լուրը պէտք է համարել թիւրքերի խաղերից մէկը, որոնց տարածողներն են գերմանական լրագիրները: Նոյն լրագիրները առանձին ուրախութեամբ յայտարարում են, որ Կրեաթի մասնակցութեանը շատ են սիրում գերմանացիներին, —մի փաստ, որ ոչ հաստատութեան է կարօտ, ոչ էլ դարմանալի է:

—Մակեդոնական բարձրագոյն կոմիտեան, ինչպէս հաղորդում են լրագիրները, մինչև այժմ անդրծովեան էր մասնակցած այն պատճառով, որ զբաղված էր կուսակցական կռիւններով, ու չինչ համարում չունէր ժողովրդի մէջ և նպատակներ չէր ստանում: Այժմ կոմիտեան նոր կազմակերպութիւն է ստացել և մակեդոնական լրագիրները յորդորում են, որ նա գործի կպիչ, գուշակում են, որ չուսով պատերազմ կը լինի Բալկանեան թերակղզում և սկսողները կը լինեն բռնաբանները:

—Կ. Պոլսից հեռագրում են «Berl. Lok. Anz.» լրագրին, որ բայցի արդէն որոշված 4 միլիոն թիւրքաց լիւրա պատերազմական առաքանքից, թիւրքեան պահանջում է էլի 400.000 լիւրա էսթրոնում թուրքաց հպատակների կրած վնասների համար: Անգլիական և իտալական դեսպանները ընդգիծանքայն այդ պահանջին, բայց ուսաց դեսպան Ե. Նէլզոն, որին միացան Ֆրանսիական, գերմանական և աւստրիական դեսպանները, յայտնեց որ Բ. Գրան պահանջը միանգամայն արդարացի է:

—Չը նայելով որ հաշտութիւնը կնքելով թիւրքաց դատարկ դանձարանը հարստանում է 40 միլիոն բուլղարի, թիւրքաց բարձր չլքանները շատ դժգոհ են և շատ մտալ տեսակէտից են նայում այդ հարստութեան վրա: Նրանք ասում են, որ Եւրօպայի իր առաջնայ խոստացածի վրա ոչ մի բան չաւելացրեց: Թիւրքաց նշանաւոր պետական գործիչներից մէկը այս օրերս հետեւեալն ասաց. «Եւրօպայն հասկացնել է տա-

լիս, որ թիւրքիայի բաժինը—հետզհետեւ տկարանալի է: Երբեք այնքան պարզ կերպով չէր արտայայտվել Եւրօպայի վէճիւր թիւրքեան վերացնելու համար, ինչպէս այժմ: Մեր անկումը անխուսափելի է, անա յաղթական պատերազմի ցաւալի հետեւանքները»:

ՄՇԱԿԻ ՀՅՈՒՍԻՐՆԵՐ

ԴՈՒՍՅՑ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Կ. ՊՈԼԻՍ, 19 յուլիսի: Կալանաւորված են շատ հայեր այն պատրուակով, որ հայկական կոմիտեանի մի կարծեցեալ անդամ փորձ էր արել փող կործակել մի հայ բժշկից:

ԼՕՆԴՈՆ, 19 յուլիսի: Համայնքների ժողով: Մալականդի վրա յարձակումներ գործելու վերաբերմամբ Համիլտոն հաղորդում է, որ ֆանատիկոս ֆակիլները քարոզը դրոշմ տեղացիներին յարձակում գործել: Յուլիսի 27-ին անգլիացիները ամբողջ օր պատերազմում էին, յարձակվողները ամեն տեղ յետ մղվեցին: Շատաւոր օգնական զօրքեր են ուղարկվում, որովհետեւ սպասում են նոր յարձակումների: Անգլիացիների կողմից սպանվեցին 11 սրբային և 1 սրբուհի և վերաբերվեցին 142 հոգի:

ԲԵՐԼԻՆ, 19 յուլիսի: Անգլիան յայտնեց, որ հրաժարվում է առևտրական դաշնագրից գերմանական մարտային դաշնակցութեան հետ, որ կազմված է 1865 թ-ի մայիսի 30-ին: Դաշնագիրը կը կորցնի իր սյուր մէկ տարւոյ յետոյ:

ՎԻԵՆԱ, 19 յուլիսի: Երկարատեւ անձրևների պատճառով պատուվեց ամբարտաւոր այն տեղում, ուր վիեննան խառնվում է Գոնայի հետ: Մի քանի կամուրջներ և երկաթուղիական գծեր քանդվեցին կամ քանդվելու վրա են: Գաւառներէրից նոյնպէս հաղորդում են, որ հեղեղների պատճառով կամուրջներ են քանդվել և ընդհատվել է հաղորդակցութիւնը: Ինչ նոյնպէս հեղեղված է. շատ տներից հեռացել են բնակիչները:

ՍԻՄԲԱ, 19 յուլիսի: Մալականդում անգլիական զինքի վրա երկ յարձակում տեղի ունեցաւ, որ տեղի մի քանի ժամ թշնամին յետ է մղված մեծ կորուստով: Հրամանատար մօլլան և մի քանի կողմակիցներ վիրաւորված են: Անգլիացիների կողմից սպանվեց 1 մարդ և վիրաւորվեցին 17 հոգի: Անգլիական զինքից դէպի աջ, բուրի վրա, հաւաքված է տեղացիների մեծ բազմութիւն: Ենթադրում են, որ սպասարկվել է բնակավայրերից ցեղը:

ԵԱՐՍԼԱՎԼ, 20 յուլիսի: Այրվում է Լիւբիմ բաղնիք: Այրվեցին ամենատարած թաղերի 200-ից աւելի տներ: Այրվեցին եկեղեցին, հիւանդանոցը, քաղաքային և զէնաթոփ վարչութիւնները, պոստային գրասենեակը, դատաւական վարչութիւնը և դեղատոմար: Կարեւոր անագին է:

ՄԱՍՏԱ, 20 յուլիսի: Անգլիական հետեակ զօրքեր 400 զինուորներ ուղարկվեցին Կրեաթ:

ԲԵՐԼԻՆ, 20 յուլիսի: Միլիտար և Սաքսոնիա հեղեղված են: Երկաթուղիական շատ գծերի վրա երկեկուլութիւնը ընդհատված է. շատ կամուրջներ և տներ քանդվեցին. շատ մարդիկ սպանվեցին. նիւթական վնասները ահագին են:

ԼՕՆԴՈՆ, 20 յուլիսի: «Times» լրագրին Կ. Պոլսից հեռագրում են երկկան թուրք. «Կեսայանները կառավարութիւններից հրահանքներ ստացան միանալ Գերմանիայի առաջարկութեանը» յունական ֆինանսների վրա օտար պետութիւնների կոնտրոլ հաստատելու մասին Այդ պատճառով խաղաղութեան բանակցութիւնների վերաբերմամբ հետեալ նկատը տեղի կունենայ չաբակի:

Նոյն լրագրին Աթենքից հեռագրում են. «Կառավարութիւնը ծայրահեղ ջանքեր է գործ դրում պատերազմական սուղանքի առաջին մասը վճարելու համար»:

ՍՏՈՒԶՈՒՄ, 20 յուլիսի: Ենիսէյի ճանապարհի վրա գտնվող 11 չորհրդակներ խնդրեցին իրենանքով հետադառնալ այն ջրերը, որոնց մէջ կապիտան Գորտրէլտա անսուղ օդաւորիկն նման մի աւարկայ: Այդ չորհրդակները այս օրերս կանցնեն Վարդէնի վրայով:

ԼՕՆԴՈՆ, 20 յուլիսի: Մալականդից ստացված պաշտօնական տեղեկութիւնների համեմատ, ապուստանքներ յուլիսի 20-ին յարձակվեցին Չակդարա գիւղի վրա, որ գտնվում է Մալականդից դէպի հիւսիս: Կռիւր տեղեկէ օրից յետոյ 2 ժամ միջին հետեալ առաւօտվայ 8 ժամը: Անգլիացիների կողմից վիրաւորված են հինգ հոգի: Թշնամու կորուստը շատ մեծ է:

ՄՈՒՐԱ, 20 յուլիսի: Այրվեցին 35 տներ:

ՎԱՍԻՆՍԻՍ, 21 յուլիսի: Հանրապետութեան նախագահը, Գարալան, Բուչէ և Բամբօ մինիստրների ուղեկցութեամբ, ժամանեց այստեղ:

ՎԻԵՆԱ, 21 յուլիսի: Գոնայի ամբողջ աւադանում հեղեղումը չարանակվում է:

Կ. ՊՈԼԻՍ, 22 յուլիսի: Տէլֆիլի-փաշան առաջարկեց մի քանի փոփոխութիւններ մտցնել խաղաղութեան դաշնագրի նախագծի մէջ: Գեսպանները վճռեցին անփոփոխ պահել բնագիրը:

ԿՈՊԷՆՀԱՍԿԷՆ, 22 յուլիսի: Թաղուհի կայարան-

հի Մարիա Ֆեօդօրօւնա, Մեծ Իշխան Միխայիլ Ալեքսանդրովիչ և Մեծ Իշխանուհի Օլգա Ալեքսանդրօւնա ժամանեցին Կոպենհագէն և իսկոյն դնացին Բէրնստօրֆ ամրոցը:

ԲԵՂԳՐԱԿ, 22 յուլիսի: Պաշտօնապէս հաղորդում են, որ արհաւանների ներս խաժուկները չեն վերակալել յուլիսի 16-ից: Թիւրքաց և սերբիացիների կողմից ամեն միջոցներ ձեռք են առնվել կարգը վերականգնելու համար:

ԲԵՐԼԻՆ, 22 յուլիսի: Շարունակվում են տեղեկութիւններ ստացվել հեղեղների գործած սարսափելի տեղումներների մասին Միլիտարում և Սաքսոնիայում: Մօտ հարիւր մարդկային զոհեր կան Միլիտարում նիւթական վնասները 12 միլիոն են հաշւում:

Կ. ՊՈԼԻՍ, 23 յուլիսի: Թիւրքաց ծովային զինվորական ստացաւ հրաման դնալ Կանէա:

Կ. ՊՈԼԻՍ, 23 յուլիսի: «Սաքս» հաղորդում է, որ թիւրքաց երկրորդ նաւատորմը գնաց Միջերկրական ծովը:

ԽՄԲԱԳԻՌՈՒԹԻՒՆԸ ՅԱՅՏՆՈՒՄ Է

ՋԱՆԱՆ-ՕՂԻՍԻ, Ռուբէն Դաշտայեանց. Դարձ ուղարկել էք 47 բուլղի առանց նամակի. բարեհաճեցէք բացատրել, թէ ինչ նպատակի պիտի ծառայի այդ փողը: Եթէ զաղթականներին համար է, ուղարկեցէք նուրբատոնների ցուցակը:

ԿՐԱՄՆՈՎՈՒՍԿԻ, Թ. Գեօրգիեանց. Չեր յիշած անձի ձեռքով 56 բուլղի 80 կօպէկ չենք ստացել: Կրամնօվցկից վերջին անգամ ստացել ենք զաղթականների օգտին 196 բուլղի, որ հաւաքել են Գրիգոր Գրիգորեան, Ն. Նազարեան, Ս. Մէլք-Շահնազարեան և Թ. Գեօրգիեանց: Գուցարի հրատարակված է «Մշակի» № 75-ի մէջ: Բարեհաճեցէք նայել այդ ցուցակին և բացատրել արդեօք ձեր յիշած 56 բուլղի 80 կօպէկ գումարը մանուկ է հրատարակածի մէջ, թէ առանձին գումար է, որը մենք չենք ստացել:

ԽՄԲԱԳԻՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԱՆԻՐԵՍԱՄ ԱՐՄՈՒՆԻ

ԹԻՖԼԻՍԻ ԴԱՂԱՔԱՅԻՆ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆԸ յայտարարում է, որ իր առեանում, յուլիսի 29-ին, ցերեկվայ ժամի 12-ին, նշանակված է ամուրդ սպանդանոցի ճանապարհին մի կամուրջ շինելու համար: Նախընտրելի սուրբ վարկաբէի եկեղեցու մօտ եղած ձորում, 3439 բուլղի 90 կօպ. գնով: Ամուրդին մասնակցել կամեցողները կարող են տեսնել պայմանները Ուպրաւայի այն բաժնում, որ շինութիւնների գործերն է վարում, ամեն առեանական օր, ցերեկվայ 9 մինչև 1 ժամը:

(№ 85)

ԹԻՖԼԻՍԻ ԴԱՂԱՔԱՅԻՆ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆԸ յայտնում է, որ նրա առեանում, յուլիսի 21-ին, օրվայ ժամը 12-ին, նշանակված է ամուրդ հայթայթելու համար 300 խոր. սաժէն խճաւաղ և 150 խոր. սաժէն խիճ, որ պէտք է գործածվի Նախընտրելի և Մամուկիսկի գիւղի վրայով դէպի սպանդանոցը ճանապարհ շինելու, ինչպէս և 750 քառակ. սաժ. տարածութեամբ սպանդանոցում սալադատակ շինելու համար: Ամուրդին մասնակցել ցանկացողները կարող են քննել պայմանները վարչութեան շինութիւնների բաժնում, ամեն օր, ժամը 9-ից մինչև 1-ը:

(№ 84)

BATEAUX A VAPEUR FRANÇAIS N. PAQUET ET Cie

ՅԻՐԱՆԻՍԻԱԿԱՆ ՆԱԽԱԳԵՑՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ն. ՊԱԿԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Կանոնաւոր և ուղղակի նաւագնացութիւն ՄԱՐՍԵՅԻՅ ԲԱԹՈՒՄ, չորեքշաբթի օրերը, երկու չաբաթը մի անգամ, սկսած յունվարի 25/6-ի չորեքշաբթից:

Եւ հակառակը՝ Բաթումից Մարսէլ, մանկուլ Տրապիզոն, Սամսոն և Պոլս: Մեկնում է Բաթումից՝ չորեքշաբթի, 23 յուլիսի (4 օգոստոսի) ԱՆԱՏՈԼԻ չորեքշաբթի, նաւապետ ԲԻՆԼԻԿԻ և այլպէս շարունակաբար, երկու չաբաթը մի անգամ, չորեքշաբթի օրերը, ժամի 4-ին ճաշից յետոյ: Բաթումից Պարթիզ ուղղակի հաղորդակցութեան տոմարներ արվում են սովորականից:

Պալատ գն և բով: Ապրանքների և ճանապարհորդների մասին հարկաւոր տեղեկութիւններին ստանալու համար թող բարեհաճեն զիմել ընկերութեան գործակաւորներին:

ԲԱԹՈՒՄԻՍԻ—պ. Վիկտոր ԳԼՍՈՒՆ, Նաբէլէմայա: ԹԻՖԼԻՍԻՍԻ—պ. Օ. Դ. Բարեկեղա-նեանին, Սիւնի փող. Նախկին Արծրանու քարվանսարա: ԲԱԹՈՒՄ—պ. Ս. Դիւրբարեանին, Կոլուբեա-նիսկայա հրապարակ: ՆՈՎՈՐՈՍԻՅԱԿ—պ. Մեկսիօր Հերշիմօրեանին: (№ 76) 6—20

ՆԱԽԻՋԵԻԱՆԻ ԵՒ ԲԵՍԱՐԱԲԱՅԻ ԹԵՄԱԿԱՆ ԳՊՐՈՑՈՒՄ,

Հոգաբարձութեան վճիռ համաձայն, առաջիկայ օգոստոսից պէտք է լինի ընդունելութիւն ձրիավարժ և թոշակաւոր զինքերի շախմատներին: Չրիավարժների թիւը պէտք է լինի 15, որոնց թւում պէտք է երեք լինեն վիճակի բաղանդներից՝ սրբաւոր առաջնորդի ընտրութեամբ և երկուը վիճակի չրջակայ հայ գիւղերից, իսկ տաս հոգի պէտք է ընդունվին՝ համաձայն զոյրոցի բարերար Գեաղիօի կտակին՝ Նախկին քաղաքի չքաւոր դատակարգի հայ ընտանիքներից: Թոշակաւորները համար տարեկան վարձ նշանակված է 300 բուլղի՝ կէսն օգոստոսին և միւս կէսն յունվարին: Գիւղերից իրենցին համար պէտք է լինեն երկու առանձին դատարարներ՝ համալսարանական կրթութեամբ: Յանկացողները վաղօրօք պէտք է խնդրամատոյց լինեն յանուն հոգաբարձութեան՝ թոշակաւորների թիւի սահմանափակ լինելուն պատճառով (ընդամենը 25). պէտք է ներկայացուցին ծննդեան և պատուաստի վկայականները:

Տեսուչ զարմանցի Գ. Չարլեան

(№ 83)

(աւլ. 17, 19, 22, օգ. 2, 5, 7)

2—6